



УХВАЛА

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про об'єднання конституційних проваджень у справах за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України

м. К и ї в
24 лютого 2011 року
№ 13-уп/2011

Справа № 1-17/2011
Справа № 1-12/2011

Конституційний Суд України у складі суддів:

Головіна Анатолія Сергійовича – головуючого,
Бауліна Юрія Васильовича,
Бринцева Василя Дмитровича – доповідача,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Винокурова Сергія Маркіяновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича – доповідача,
Маркуш Марії Андріївни,
Овчаренка В'ячеслава Андрійовича,
Стецюка Петра Богдановича,
Ткачука Павла Миколайовича,

Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на пленарному засіданні питання про об'єднання конституційних проваджень у справах за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 41–42, № 43, № 44–45, ст. 529), Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI, Кримінально-процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України в одне конституційне провадження.

Заслухавши суддів-доповідачів Бринцева В.Д. і Колоса М.І. та дослідивши матеріали справ, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Суб'єкт права на конституційне подання – Верховний Суд України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням вирішити питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень:

„– пункту 4 частини першої статті 32 та пункту 6 частини другої статті 36 Закону України від 7 липня 2010 року № 2453–VI „Про судоустрій і статус суддів“, згідно з якими вищим спеціалізованим судам та їх пленумам надано право давати роз'яснення рекомендаційного характеру з питань застосування спеціалізованими судами законодавства при вирішенні справ відповідної судової юрисдикції;

– частини другої статті 38 Закону України від 7 липня 2010 року № 2453–VI „Про судоустрій і статус суддів“ у частині, в якій Верховний Суд України позбавлений права надавати судам загальної юрисдикції рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства і методичну допомогу судам нижчого рівня, а також позбавлений повноважень переглядати з метою забезпечення єдності судової практики справи, вирішені місцевими й

апеляційними судами та на підставі неоднакового застосування однієї і тієї самої норми процесуального права судом (судами) касаційної інстанції — повноважень, передбачених скасованими цим Законом положеннями статей 47 та 55 Закону України від 7 лютого 2002 року „Про судоустрій України“;

– глави 32¹ розділу четвертого Кримінально-процесуального кодексу України, розділу XII² Господарського процесуального кодексу України, глави 3 розділу V Цивільного процесуального кодексу України, глави 3 розділу IV Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції Закону № 2453–VI) повністю, з урахуванням того, що в них комплексно визначено процесуальний правовий механізм, який: унеможливорює здійснення Верховним Судом України правосуддя; позбавляє його процесуальних повноважень найвищого судового органу в системі судів загальної юрисдикції в Україні щодо права ухвалювати власні рішення по суті справ; передбачає порядок вирішення питань про допуск скарг осіб, які беруть участь у справах, до провадження у Верховному Суді України відповідними вищими спеціалізованими судами, чиї рішення є предметом оскарження; обмежує фізичних та юридичних осіб у праві звертатися за захистом своїх прав і законних інтересів безпосередньо до Верховного Суду України, у тому числі з питань неоднакового застосування норм процесуального права судами касаційної інстанції;

– підпункту 1 пункту 2 розділу XII „Прикінцеві положення“ Закону України від 7 липня 2010 року № 2453–VI „Про судоустрій і статус суддів“ в частині втрати чинності положеннями статей 43, 44 та 45 Закону України від 15 грудня 1992 року № 2862–XII „Про статус суддів“;

– статей 103, 109, 131, 132, 135, 136, 137, абзацу четвертого пункту 5 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI в частині, в якій передбачено звуження гарантій щодо матеріального забезпечення та соціального захисту професійних суддів в Україні, передбачених статтями 43, 44 та 45 Закону України від 15 грудня 1992 року № 2862–XII „Про статус суддів“;

– підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону України від 7 липня 2010 року № 2453–VI „Про судоустрій і статус суддів“, згідно з яким Кабінет Міністрів України у місячний строк із дня набрання чинності цим Законом має забезпечити розміщення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в адміністративних приміщеннях, де на день набрання чинності цим Законом розміщувалися судові палати у цивільних і кримінальних справах Верховного Суду України“.

1.1. Третя колегія суддів Конституційного Суду України на засіданні 15 грудня 2010 року призначила суддею-доповідачем у справі за цим конституційним поданням суддю Конституційного Суду України Колоса Михайла Івановича, а Ухвалою від 23 грудня 2010 року відкрила конституційне провадження.

1.2. Конституційний Суд України Ухвалою від 18 січня 2011 року № 2-уп/2011 конституційне провадження за вказаним конституційним поданням роз'єднав на три окремих конституційних провадження, одним з яких є конституційне провадження у справі № 1-12/2011 (суддя-доповідач Колос М.І.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень:

– пункту 4 частини першої статті 32, пункту 6 частини другої статті 36, частини другої статті 38 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI (далі – Закон);

– глави 32¹ розділу четвертого Кримінально-процесуального кодексу України, розділу XII² Господарського процесуального кодексу України, глави 3 розділу V Цивільного процесуального кодексу України, глави 3 розділу IV Кодексу адміністративного судочинства України.

2. Суб'єкт права на конституційне подання – 54 народних депутати України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення: частини першої статті 6, частин четвертої, п'ятої статті 12, статті 17, частин першої, другої, четвертої статті 19, абзацу першого частини другої статті 20, частини другої статті 31, частини першої статті 34, статті 38, частини другої статті 39, частини першої статті 41, статті 45, частини першої статті 47, статті 51, частини четвертої статті 53, частини першої статті 65, пунктів 5, 6, 7 частини першої статті 66, статті 69, частин першої, десятої статті 70, частин другої, третьої статті 77, частини шостої статті 79, частини першої статті 80, пункту 1 частини першої статті 82, частин першої, другої, третьої, четвертої, шостої статті 89, пункту 6 частини першої статті 91, частини п'ятої статті 97, частини п'ятої статті 111, пункту 3 частини шостої статті 122, частини першої статті 125, частини другої статті 127, абзаців другого, четвертого, десятого пункту 1, пункту 2 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу другого пункту 3, абзацу четвертого пункту 4, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону; пункту 1¹ частини першої статті 3, пунктів 2¹, 2², 6¹, 6² частини першої статті 27, статей 29¹, 29², 32¹ Закону України „Про Вищу раду

юстиції“ від 15 січня 1998 року № 22/98–ВР; пунктів 1, 5 статті 32, частини четвертої статті 38, пункту 3 частини другої статті 156, частини четвертої статті 165³, частини першої статті 385, статей 400⁷, 400⁹, статей 400¹¹ – 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹, статей 400²¹, 400²² Кримінально-процесуального кодексу України; частин четвертої, п'ятої статті 22, частини третьої статті 43³, частини першої статті 60, частини першої статті 64, частини сьомої статті 81¹, статті 110, статей 111¹⁴ – 111²¹, частини першої статті 111²², статей 111²⁴, 111²⁵ Господарського процесуального кодексу України; частини другої статті 27, частини п'ятої статті 74, частини першої статті 131, частини п'ятої статті 151, частини другої статті 197, частини першої статті 199, частин першої, другої статті 294, частини першої статті 323, частини першої статті 325, частини другої статті 329, статей 353 – 360, частини першої статті 360¹, статей 360³, 360⁴ Цивільного процесуального кодексу України; частини п'ятої статті 6, частини шостої статті 12, частини четвертої статті 18, частини першої статті 22, частини другої статті 24, частини третьої статті 30, частин третьої, четвертої статті 33, частини одинадцятої статті 35, статті 38, частини першої статті 41, частини третьої статті 53, частини третьої статті 71, частин другої, четвертої статті 99, статті 171¹, частин другої, третьої статті 186, частини другої статті 212, статей 235 – 240, частини першої статті 240¹, статей 242, 243, частин другої, третьої, шостої, восьмої статті 267 Кодексу адміністративного судочинства України.

2.1. Перша колегія суддів Конституційного Суду України на засіданні 13 жовтня 2010 року призначила суддею-доповідачем у справі за цим конституційним поданням суддю Конституційного Суду України Бринцева Василя Дмитровича, а Ухвалою від 18 листопада 2010 року відкрила конституційне провадження.

2.2. Конституційний Суд України Ухвалою від 7 грудня 2010 року № 52-уп/2010 конституційне провадження за вказаним конституційним поданням роз'єднав на три окремих конституційних провадження, одним з яких є конституційне провадження у справі № 1-8/2011 (суддя-доповідач Бринцев В.Д.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень:

– частини першої статті 17, частини другої статті 19 Закону щодо визначення принципу інстанційності як принципу побудови системи судів загальної юрисдикції;

– частини другої статті 31, абзаців другого, десятого пункту 1, пункту 2 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу другого пункту 3,

абзацу четвертого пункту 4, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону, пунктів 1, 5 статті 32, частини четвертої статті 38, пункту 3 частини другої статті 156, частини четвертої статті 165³, частини першої статті 385, частини першої статті 400¹⁶, статей 400¹⁷, 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹ Кримінально-процесуального кодексу України, частини першої статті 323, частини першої статті 358, статей 359, 360 Цивільного процесуального кодексу України щодо утворення та функціонування Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ;

– частини другої статті 38, частини другої статті 45, абзацу десятого пункту 1 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону, частини першої статті 385, статей 400¹¹ – 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹, статей 400²¹, 400²² Кримінально-процесуального кодексу України, статей 111¹⁴ – 111²¹, частини першої статті 111²², статей 111²⁴, 111²⁵ Господарського процесуального кодексу України, частини першої статті 323, статей 353 – 360, частини першої статті 360¹, статей 360³, 360⁴ Цивільного процесуального кодексу України, статей 235 – 240, частини першої статті 240¹, статей 242, 243 Кодексу адміністративного судочинства України щодо повноважень Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ;

– статей 17, 38, 45 Закону щодо статусу і повноважень Верховного Суду України, Пленуму Верховного Суду України;

– частини першої статті 34, частини першої статті 41 Закону щодо представницьких та інших повноважень Голови Верховного Суду України;

– частини першої статті 6, частини першої статті 47 Закону щодо незалежності суду та судді при здійсненні правосуддя від будь-якого незаконного впливу;

– частини другої статті 39 Закону, якими встановлено, що суддею Верховного Суду України може бути суддя Конституційного Суду України;

– статті 51 Закону, які стосуються питань правового статусу суддів і не містять вимог до суддів спеціалізованих судів;

– частини четвертої статті 53 Закону щодо можливості відрядження судді за його заявою для роботи, зокрема, у Вищій раді юстиції, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України зі збереженням заробітку за основним місцем роботи;

– частини першої статті 65, пунктів 5, 6, 7 частини першої статті 66, статті 69, частини першої статті 70, пункту 1 частини першої статті 82, пункту 6 частини першої статті 91, абзацу четвертого пункту 1 розділу XII „Прикінцеві положення“ Закону щодо проходження кандидатами на посаду судді спеціальної підготовки у Національній школі суддів України;

– частини першої статті 125, частини другої статті 127 Закону щодо порядку обрання делегатів на з'їзд суддів України та формування Ради суддів України.

2.3. Конституційний Суд України Ухвалою від 24 лютого 2011 року № 12-уп/2011 конституційне провадження у справі № 1-8/2011 роз'єднав на два окремих конституційних провадження, одним з яких є конституційне провадження у справі № 1-17/2011 (суддя-доповідач Бринцев В.Д.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень:

– частини першої статті 17, частини другої статті 19 Закону щодо визначення принципу інстанційності як принципу побудови системи судів загальної юрисдикції;

– частини другої статті 31, абзаців другого, десятого пункту 1, пункту 2 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу другого пункту 3, абзацу четвертого пункту 4, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону, пунктів 1, 5 статті 32, частини четвертої статті 38, пункту 3 частини другої статті 156, частини четвертої статті 165³, частини першої статті 385, частини першої статті 400¹⁶, статей 400¹⁷, 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹ Кримінально-процесуального кодексу України, частини першої статті 323, частини першої статті 358, статей 359, 360 Цивільного процесуального кодексу України щодо утворення та функціонування Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ;

– частини другої статті 38, частини другої статті 45, абзацу десятого пункту 1 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону, частини першої статті 385, статей 400¹¹ – 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹, статей 400²¹, 400²² Кримінально-процесуального кодексу України, статей 111¹⁴ – 111²¹, частини першої статті 111²², статей 111²⁴, 111²⁵ Господарського процесуального кодексу України, частини першої статті 323, статей 353 – 360, частини першої статті 360¹, статей 360³, 360⁴ Цивільного процесуального кодексу України, статей 235 – 240,

частини першої статті 240¹, статей 242, 243 Кодексу адміністративного судочинства України щодо повноважень Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ;

– статей 17, 38, 45 Закону щодо статусу і повноважень Верховного Суду України, Пленуму Верховного Суду України;

– частини першої статті 34, частини першої статті 41 Закону щодо представницьких та інших повноважень Голови Верховного Суду України.

3. Конституційний Суд України виходячи з того, що конституційне подання Верховного Суду України, за яким відкрито конституційне провадження у справі № 1-12/2011, стосується питань компетенції та обсягу повноважень Верховного Суду України і Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, які є предметом розгляду у справі № 1-17/2011 за конституційним поданням 54 народних депутатів України, зробив висновок, що конституційні провадження у зазначених справах доцільно об'єднати в одне конституційне провадження.

Враховуючи викладене та керуючись статтею 153 Конституції України, статтями 30, 51, 52, 58 Закону України „Про Конституційний Суд України“, § 22 Регламенту Конституційного Суду України, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Об'єднати конституційні провадження у справах за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 4 частини першої статті 32, пункту 6 частини другої статті 36, частини другої статті 38 Закону України „Про судоустрій і статус судів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI, глави 32¹ розділу четвертого Кримінально-процесуального кодексу України, розділу XII² Господарського процесуального кодексу України, глави 3 розділу V Цивільного процесуального кодексу України, глави 3 розділу IV Кодексу адміністративного судочинства України та 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 17, частини другої статті 19, частини другої статті 31, частини першої статті 34, статті 38, частини першої статті 41, статті 45, абзаців другого, десятого пункту 1, пункту 2 розділу XII „Прикінцеві положення“, пункту 1, абзаців другого, п'ятого пункту 2, абзацу другого пункту 3, абзацу четвертого пункту 4, абзацу шостого пункту 6, абзацу другого

підпункту 1 пункту 14 розділу XIII „Перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI, пунктів 1, 5 статті 32, частини четвертої статті 38, пункту 3 частини другої статті 156, частини четвертої статті 165³, частини першої статті 385, статей 400¹¹ – 400¹⁸, частини першої статті 400¹⁹, статей 400²¹, 400²² Кримінально-процесуального кодексу України, статей 111¹⁴ – 111²¹, частини першої статті 111²², статей 111²⁴, 111²⁵ Господарського процесуального кодексу України, частини першої статті 323, статей 353 – 360, частини першої статті 360¹, статей 360³, 360⁴ Цивільного процесуального кодексу України, статей 235 – 240, частини першої статті 240¹, статей 242, 243 Кодексу адміністративного судочинства України.

2. Затвердити суддею-доповідачем у справі суддю Конституційного Суду України Колоса Михайла Івановича.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ